

Magyarország biztonságának jövője az amerikai és spanyol tragédiák árnyékában

A médiumokban látható, hallható, olvasható biztonságpolitikai szakértők szerint MI közel sem vagyunk olyan veszélyben, mint a terrortámadásokat elszenvedett országok, de **AZ ÖRDÖG NEM ALSZIK!** Fogjuk fel ezen eseményeket olyan jelzésként, hogy ezen indíttatás alapján, folyamatosan aktualizálandó komplex védelmünket kb. 5-10 éves késéssel(biztonsági szolgáltatás adóssággal!) bár, de vizsgáljuk felül és tartsuk karban. Itt nem csak és nem feltétlenül a terrorveszélyre gondolva, hanem minden más, számba vehető biztonsági kockázatunkra is, így ettől a biztonsági, védelmi tevékenységünk koncepciózusabb lesz és esetleg nem leszünk tűzoltás jellegű intézkedésekre készítve. Megjegyzem, hogy alapvető nemzeti, társadalmi és emberi jogunk, sőt kötelességünk a(z ön)védelem, értékeink védelme!

Egy ország lakosságának, értékeinek, egészségének biztonsága ma már jelentősen szélesebb körű fogalom, mint az évtizedekkel vagy évekkel ezelőtti, meghatározóan katonapolitikai értelmezése. A legkülönbözőbb és mértékadó biztonság- és katonapolitikai szakértők szerint belátható időn belül Magyarországot fegyveres, katonai támadás veszélye nem fenyegeti. A magyar katonai potenciált meg kell feleltetnünk a NATO-beli szövetségi kötelezettségünknek, ami az előző mondatbeli állítás miatt csak közvetett védelmet, visszatartó erőt jelent számunkra, hiszen remélhetően Magyarország területén katonákkal, fegyverekkel, harci járművekkel végrehajtandó akciókra nem kell számítani. A biztonsági kockázatainkkal szembeni, napi, közvetlen védelmet más szervezetek biztosítják meghatározóan. A biztonság ma már minden politikai, társadalmi, pénzügyi-gazdasági, államigazgatási, közigazgatási, közszolgáltatási, egészségügyi, környezetvédelmi, vallási, oktatási, távközlési-informatikai, stb területet, folyamatot érint, átfog, tehát a jelen létünket és a jövőnket összetetten befolyásolja. Megfelelő általános biztonság nélkül nincs nyugodt, élhető élet, nincs kiszámíthatóság, nincs szabad, demokratikus társadalomérzet, nincs lét-, köz- és jogbiztonság sem, tehát alapvető a minél biztonságosabb hazai és nemzetközi politikai-társadalmi-gazdasági környezet! A biztonság egyrészt beruházási-fejlesztési illetve működtetési forrás igényű, másrészt kevésbé pénzorientált, tudatos elemzési, tervezési, szervezési, jogi, végrehajtási, ellenőrzési, szakmai feladat. Kétségtelen, hogy gazdasági szempontból manapság még „az ág is húz Bennünket”, hiszen a világgazdasági recesszió; a gazdasági fejlődésünk lassúbb üteme; a különböző államháztartási, költségvetési, külgazdasági hiányok miatti egyensúlyozás; a szociális, az esélyegyenlőségi, egészségügyi, oktatási, mezőgazdasági, önkormányzati, stb. fejlesztési igények korlátozott kielégíthetősége; az EU csatlakozás kevésbé kedvező elemeinek hatása; a NATO megfelelésünk biztosításának költségvetési vonzatai; stb. mind-mind megoldandó, elsősorban pénzügyi-költségvetési problémákat generálnak. A biztonság növelésének megoldásai viszont csak részben pénzügyiek, hiszen egyrészt (át)szervezéssel, működtetési harmonizálással is lehet eredményt elérni. Másrészt várhatóan a teljes magyar védelmi struktúra felülvizsgálatával, ésszerűsítésekkel források csoportosíthatók át a mai „védelmi” költségvetési hányadon belül maradvá, ami százmilliárdos nagyságrendű. Harmadrészt, az előzőek mellett kisebb hányadban, új forrásokra is szükség van. Természetesen a mindenkori Kormány, Országgyűlés feladata, hogy ezeket a lehetőségekhez képest a legkedvezőbben sorolja, befolyásolja illetve oldja is meg, ami igen összetett folyamat.

A biztonságunkat alapvetően és meghatározóan az ismert terminológiák szerinti fegyveres erők és rendvédelmi szervek biztosítják évtizedek, de a rendszerváltás óta is. (Megjegyzés: A fegyveres erőket a Magyar Honvédség és a Határőrség alkotják, míg a rendvédelmi szervezeteket meghatározóan a rendőrség, a polgári védelem, a vám- és pénzügyőrség, a büntetés végrehajtási szervezet, az állami és hivatásos önkormányzati tűzoltóság, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok).

Az elmúlt évtizedek során, de különösen a rendszerváltás óta Magyarország biztonsági kockázatai jelentősen megváltoztak, ami értelemszerűen jelentősen megváltoztatja azok megelőzési és védelmi szervezését, módszereit is. Donald H. Rumsfeld amerikai védelmi miniszter szerint: „*A bizonytalanság világában, amelyben az ismeretlen, a bizonytalan, a láthatatlan, a váratlan ellen kell megvédeni magunkat*”. A nemzetbiztonsági szolgálatoknak a biztonsági kihívások szerkezete és jellege megváltozásának, arányeltolódásának főbb

jellemzői alapján, egy új magyar védelmi struktúrában a fegyveres erők és rendvédelmi szervek között, azokkal szoros együttműködésben meghatározóbb szerepet kell kapniuk, alapvetően a jelenlegi katonai és rendőri feladatokhoz képest, mivel elsősorban a katonai és másodsorban a rendőri hatáskörbe tartozó veszélyek helyét mindinkább a rendvédelmi szervek, ezen belül a nemzetbiztonsági szolgálatok illetékességébe tartozó biztonsági kockázatok veszik át. Az újabb kockázatok, veszélyforrások nagyrészt kiszámíthatatlanok és beláthatatlanok. Jelentős részük a normál, hétköznapi, polgári, bel- és külföldi folyamatokhoz, ügymenetekhez, érdekviszonyokhoz kapcsoltnak, ezeken keresztül, ezek többszörös fedésével, álcázottan jelenik meg. A közvetlen érdekviszonyaik, motivációik általában nem érzékelhetők és lappangók illetve rejtőzködők. Általában földrészeket, országokat átfogóan nemzetközi ügyek, így nemzetközi együttműködést igényelnek. Igen magas intelligencia- és tudásszinten jól kidolgozottak, előkészítettek és szervezettek. Igen széles társadalmi és embercsoportokat is átfoghatnak: politikai, köz- és államigazgatási, védelmi, gazdasági-pénzügyi-banki, gazdasági társasági, kutatási, oktatási, kulturális, vallási, etnikai, szakmai, alvilági, stb. Jelentős tőkefinanszírozással, háttérrel rendelkeznek, így a leghatékonyabb és legkorszerűbb tervezési, szervezési, pszichológiai, technikai, végrehajtási és ellenőrzési módszerekkel, eszközökkel és szakemberekkel dolgozhatnak, ideértve a titkosszolgálati eszközöket és módszereket is. Veszélyességük politikailag, társadalmilag, gazdaságilag igen jelentős. Kezelésük (több)diplomás, (több)nyelv ismeretével rendelkező, speciális és nagy tapasztalatú szakértőket, titkosszolgálati módszereket és eszközöket valamint jelentős ráfordítást igényelnek rövid, közép és hosszútávon is. Nemzetközi és belföldi ügynökhálózat nélkül nem lehet hatásosan megelőzni vagy utókezelni sem. Meghatározóan és elsősorban nem egyenruhás, nem katonai és nem fegyveres kezeléssel lehet megoldani az új kihívásokat. Az ügyek megfelelő feldolgozása hónapokat, sőt éveket is igénybe vehet. Előrejelző és megelőző szervezést igényel az ország biztonsága, amihez hatékony valamint széleskörű információszerzés, feldolgozás, hasznosítás szükséges. A biztonságnak, a védelem összefogásának határozottnak, dinamikusnak és egységesnek kell lenni, mert különben nem lehet hatékony.

A komplex magyar BIZTONSÁG a nemzetközi biztonsági rendszer része, azaz ebből kiindulva, a súlyozásukban és a szerkezetükben megváltozott és tovább változó veszélyforrások, biztonsági kockázatok tükrében folyamatosan, de legalábbis rendszeresen és átfogóan vizsgálendő terület. Ehhez kiindulásként szükséges egy reális stratégiarendszer, célrendszer, melynek legfelső szintje a Nemzeti Biztonsági Stratégia, ez hierarchikusan alábontandó különböző rész- vagy alstratégiákkal: katonai, rendőri, nemzetbiztonsági, külügyi, pénzügyi-gazdasági, egészségügyi, oktatási, környezetvédelmi, ipari, mezőgazdasági, igazságszolgáltatási, távközlési-informatikai, stb. A jó stratégia rendszernek a történelem, a múlt hasznosítandó tapasztalatain, a jelen valós értékelésén és a folyamatosan változó jövő prognosztizálásán valamint érzékeny követésén, az eszközök, módszerek, technológiák rugalmas módosításán kell alapulni.

A komplex magyar VÉDELEM szerkezetének, szervezetségének, munkamegosztásának, (törvényi) szabályozásainak, költségvetési finanszírozásának az előzőekben érintett biztonsági stratégiai céloknak kell megfelelni és ezen megfelelést folyamatosan, de minimum évente felülvizsgálva biztosítani.

A jelenlegi magyar valóságban a fentiek csak részben teljesülnek, mivel egyes elemeiben, szervezeteiben ellátják jogszabály szerinti feladataikat és eredményeik is vannak, de összességükben, szerkezetükben, együttműködésükben, biztonsági- és költséghatékonyágukban már nem annyira felelnek meg az alapvetően a nemzetközi kihívások által vezérelt biztonsági kockázatok szerkezetében és súlyozásában beállt dinamikus változásoknak. A helyzet természetesen nem rossz, de sokat lehet és kell rajta módosítani, lehetőleg minél előbb, nehogy sokat késsünk a megelőzés lehetőségeiben! A Nemzetbiztonsági Kabinet döntéseiről, intézkedéseiről elérhető nyilvános hírek alapján elmondható, hogy fontos, szükséges és gyors intézkedések, de közel sem elégségesek és messze nem merítették ki mozgásterünket.

Ezen relatíve általános megfogalmazások után nézzük meg mit, mikor, hogyan, miért is tehetnénk még konkrétebben a biztonságunkért:

- A Kormánynak el kell döntenie, hogy a jobboldali és konzervatív kormányokra jellemzőbb rendpártiság ellenére, a társadalom széles rétegeit érintő, meghatározóan baloldali, szociáldemokrata és liberális területek elsődleges fókuszálása mellett a komplex biztonsággal való foglalkozást is magasabb szintre emeli és ennek szellemében kezeli.
- A biztonsági kérdésekhez kapcsolódó kétharmados törvények módosításának kis esélye mellett, a törvénymódosításig el lehet jutni, megmutatva, hogy a biztonság aktualizálásához mire is van szüksége a társadalomnak, az országnak, az értékeinknek. Sajnálatos lenne, ha a magyar biztonságot, védelmet szabályzó kétharmados törvények pártpolitikai csatározások áldozatai lennének, mert ez az embereket és értékeinket is áldozatokká tehetné, pedig a biztonságunk finanszírozásában a MI közterheink forintjai is benne vannak! Emellett pedig MI vagyunk a legfontosabbak!
- Minden párt, oktatási- és más intézmény biztonságpolitikai alkotóműhelyeit célszerű bevonni, megfelelő szervezettség és programozottság mellett a munkába, amennyiben erre igény és együttműködési készség mutatkozik.
- Az előzőek alapján, legalább egy évtizedes késés után el kell készíttetni a teljes stratégia rendszerünket, különös tekintettel a még el nem készült elemekre.
- A stratégia rendszer alapján felül kell vizsgálni a teljes védelmi szerkezetünket, az ehhez kapcsolódó munkamegosztást, hatásköri célszerűségeket a (törvényi) szabályozást (pl. honvédelmi, rendőrségi, nemzetbiztonsági, stb.) a gyors és rugalmas együttműködés, a biztonsági, védelmi-, költségvetési- és gazdálkodás hatékonyság céljából is.
- Az elemzések, előkészítések stádiumában mindent számba kell venni, mivel a középszerű gondolatok, a megszokott pályákon történő megfontolások nem nagyon hozták meg a kívánatos változásokat az emberiség történetében.
- A tizenéves védelmi struktúránkat, működésünket alapvetően és jelentősen meg kell változtatni
- A főbb katonai, rendőri, nemzetbiztonsági területek arányainak megváltoztatása a legújabb veszélyforrásoknak megfelelően, a nemzetbiztonsági területek javára. A nemzetbiztonsági szolgálatok szerepét, feladatát, tevékenységét, szervezését, működését, irányítását az ország biztonsági feladat és tevékenység megosztásában résztvevő, a mai terminológia szerinti fegyveres erők és rendvédelmi szervek között kell meghatározni, harmonizálni, a megváltozott szerkezetű és jellegű jelenlegi valamint a belátható jövőbeni biztonsági kihívások, kockázatok, veszélyforrások komplex kezelésének újragondolásával, az ennek legjobban megfelelő védelmi struktúrában. Célszerűen széleskörű érdekegyeztetés és lehetőleg a parlamenti pártok minél teljesebb konszenzusa mellett, a folyamatosság fenntarthatósága érdekében.
- A kihívások, veszélyforrások hatásainak utókezelése helyett a megelőzésre kell a hangsúlyt fektetni, ami elsősorban a nemzetbiztonsági szolgálatokkal érhető el legcélszerűbben, különös tekintettel a hírszerzésre.
- A nemzetbiztonsági szolgálatok egymás közötti, a magyar védelmi struktúrán belüli valamint a nemzetközi munkamegosztásban résztvevőkkel kapcsolatos viszonyában is az egyik legfontosabb szempont a belátható és a kevésbé belátható biztonsági kihívásoknak, valamint ezek prognosztizálható, dinamikus változásainak megfelelő, igen rugalmasan, gyorsan és jól szervezhető, reagáló, operatív működés, együttműködés minden érintett szervezettel és azok munkatársaival
- Nemzetbiztonsági(közérthetően: titkosszolgálati) ügy- illetve témavezetés melletti koordinációval kell biztosítani a védelmi struktúra szereplőinek rugalmas és dinamikus együttműködését. Például, többek között oly módon, hogy le kell bontani a fegyveres erők, a rendvédelmi szervek közötti és a szerveken belüli „az én váram az én házam” várfalait, az „elkülönülő asztalokat” abból a célból, hogy ezen szervezetektől, néhány órán(!) belül, bármely időpillanatban összeállítható operatív munkacsoportok létrehozását biztosító rugalmas modellt lehessen kialakítani a célnak megfelelő konfigurációban: „külügyes, katona, rendőr, vámos, titkosszolga,

adós, ügyész és/vagy bíró, stb”. Az érintett szervezetek e-nélkül, önállóan(elszeparáltan) egyre kevésbé felelnek meg a mai kor követelményeinek.

- A nemzetbiztonsági szolgálatok közötti egyszerű, gyors, rugalmas és hatékony együttműködést biztosító működési modellek minden szinten, hogy a rivalizálás, a gazdaságosság, a felesleges átfedések, párhuzamosságok, stb is kezelhetőbbek legyenek.
- Az Egyesült Államok mintájára egy védelmi minisztérium létrehozásának elméleti kidolgozása, mely legalább irányítási, koordinálási szinten integrálhatná a katonai, rendőri és nemzetbiztonsági területeket is. A nemzetközi példákból tanulni fontos tulajdonsága az okos embereknek és országoknak!
- A nemzetközi nemzetbiztonsági együttműködést az ország érdekeinek legszélesebb értelmében kell kiszélesíteni oly módon, hogy a nemzeti jelleget nem szabad feladni és csökkenteni (sőt), mert semmilyen politikai együttműködésben, szövetségben sincs és nem is lehet totális érzékenységi a magyar nemzettel, ugyanis ennek naiv feltételezésével, önmagunk leértékelésével tagadnánk a politika, a történelem évezredek tapasztalatokon nyugvó változékonyságát, törekvéséit, meglepetéseit.
- Nincs hatékony, eredményes nemzetbiztonsági(hírszerzési és kémelhárítási) munka megfelelő ügynökhálózat nélkül, így a szolgálatok megfelelően hatékony ügynöki hálózatszervezését és ennek működtetését fejleszteni kell, különös tekintettel a nemzetközi vonatkozásokra. Kihangsúlyozandó, hogy a (nemzetközi) ügynökhálózat nem a demokratikus jogállam törvényei szerint élő magyar lakosság ellen, hanem értünk és az ország védelme érdekében működik, mint minden más demokratikus jogállamban.
- A (nemetz)biztonságunkhoz kapcsolódó összefogás érdekében közvetlen, nyílt, együttműködő és bizalom erősítő kapcsolatot kell kialakítani minden magyar állami és polgári szervezettel, intézménnyel, céggel és magánszeméllyel, különös tekintettel a médián keresztüli tematikus és rendszeres műsorokkal is.
- A parlamenti pártok és a kormányok felelőssége a nemzetbiztonsági szolgálatok leghatékonyabb működtetése a szeretteinkért, értünk és értékeinkért. Emiatt az évi kb. 30 milliárd(?) forint költségvetési forrással működtetett és e-mellett jelentős állami befektetést(vagyont) működtető Nemzetbiztonsági Szolgálatok ráfordítás- hatékonyság vizsgálata nagyon fontos. A szolgálatokban foglalkoztatott értékes, sok éves képzést igénylő és gyakorlatot szerzett munkatársak, a „cégértékhez” tartozó komplex tudás, a nemzetközi „titkosszolgálati tőzsdén” elért jó eredményeik, stb. alapján erősíteni kell értéknövelő tevékenységüket, mert a „nemzetbiztonsági befektetések mielőbbi és minél magasabb szinten történő megtérülését” várjuk a mindennapok biztonsága érdekében. A mindenkori kormányoknak a viszonyulása a nemzetbiztonsági illetve a titkosszolgálatokhoz egyben a kormányok értékítélete és önkritikája is a szolgálatok tevékenységével kapcsolatban.

A fentiek a biztonságunkról, a védelmünkről szóltak, viszont a biztonság, a veszélyek, a kockázatok, a kihívások a nemzetközi és a belföldi érdekellentéteken, szándékokon alapulnak, azok gerjesztik és táplálják, így ezek okok kezelése fontosabb, mint a védelem, mivel a védelem tüneti, utókezelés jellegű, míg az érdekellentétek, szándékok kezelése megelőző, okozati jellegű, hiszen nem kellene védekeznünk, ha erre nem adnának okot. Több évtizedes esetleg évszázados nemzetközi feladat, hogy csökkenjenek az egyes országok, a vallási és népcsoportok, az eltérő gazdasági, egészségügyi, oktatási, életminőségi, stb. jellemzőjű földrajzi területek közötti valamint egyéb viszonylatú különbségek, érdekellentétek. Ezzel a biztonság, a védelem kevésbé lehetne hangsúlyos és kevésbé lehetne költséges, ami sajnos még a nagyon távoli jövő lehetősége!

Ezen írásban foglalt javaslatok, gondolatok nem kiérlelt, nem befejezett és nem mindenre kiterjedő megoldások, hanem egy olyan tájékoztató, „állampolgári ötletparádé”, mely figyelemfelhívó, ötletadó, gondolatébresztő lehet mindazok számára, akik erre fogékonyak, akiknek a biztonságunk gondozása napi feladatuk, akik tudják, hogy egyedül ők sem hordozzák a bölcsek kövét a zsebükben és akik nyitottak a társadalom ilyen

irányú együttműködésére, együttgondolkodására, hiszen a magyar nemzetbiztonsági szakmapolitika egyáltalán nem olyan gazdag, hogy ne lehessen még jelentősen gyarapítanunk!

Várhalmi Miklós

email:varhalmi.miklos@nicopro.hu

www.nemzetbiztonsag.lap.hu

www.nemzetbiztonsag.com